

Oponentský posudek diplomové práce

Tomáš Hunčovský, K organizaci a fungování městské správy ve Lhenicích na přelomu 18. a 19. století. JČU v Českých Budějovicích, FF – Ústav archivnictví a pomocných věd historických, Lhenice 2015, 126 s. včetně příloh.

Osmnácté století představuje období řady změn v jednotlivých sférách fungování státní správy a je těžko bychom hledali oblast, jež by zůstala stranou pozornosti a nedotkla se jí více či méně zásahy ze strany státního aparátu. V rovině městské správy tyto reformy vyvrcholily právě na sklonku osmdesátých let v souvislosti se zaváděním tzv. regulovaných magistrátů.

Problematice městské správy a městských kanceláří byla v minulosti (a nejinak je tomu i v současné době) věnována v domácí i zahraniční historiografii nemalá pozornost. A přestože široké spektrum otázek týkajících se městské problematiky náleží rovněž k oblíbeným tématům závěrečných kvalifikačních prací v rámci jednotlivých stupňů studia, spočívá hlavní těžiště těchto prací v období středověku a raného novověku a jednotliví badatelé se orientují primárně na problematiku měst královských, věnných, případně větších, resp. z hlediska historického významnějších, zajímavějších měst poddanských. Je poněkud s podivem, že v porovnání s tím zůstává poněkud stranou badatelského zájmu období mladší, tzn. od druhé poloviny 18. století a menší poddanská města a městečka zvláště. O důvodech, proč tomu tak je, lze pouze spekulovat, ačkoli ne nepodstatnou roli bude hrát bezesporu kvantitativní nárůst dochovaných písemných pramenů, rozšíření jejich typologické škály na straně jedné a s tím související nároky na badatele z hlediska paleografického i jazykového na straně druhé. O to více je hned úvodem potřeba ocenit výběr tématu diplomanta, jímž je právě správa jihočeského poddanského městečka Lhenice na přelomu 18. a 19. století, jež v sobě slučuje obě výše zmíněné opomíjené oblasti městské správy.

V předkládané práci vycházel autor primárně z pramenů uložených ve Státním okresním archivu v Prachaticích, konkrétně ve fondu Archiv města Lhenice a zde z radního protokolu z let 1786-1817, jenž dokumentuje průběh jednotlivých úředních jednání probíhajících na tamní radnici a umožňuje tak prostřednictvím těchto záznamů proniknutí nejen do vlastní organizace a způsobu vedení městské správy, ale i do běžného života obyvatel městečka v předmětném období. Rovněž další prameny uložené v rámci

jmenovaného fondu byly voleny tak, aby co nejlépe doplnily informace týkající se fungování městské správy (pamětní kniha, radní manuály, instrukce, renovace městské rady a d.), stranou pozornosti autora nezůstaly ani písemnosti vypovídající o hospodaření města (obecní účty, inventáře obecního majetku a d.) a dokumentující každodenní život v městečku (písemnosti týkající se sporů mezi měšťany, prameny osobní povahy). Kromě uvedených pramenů využil diplomant pro dokreslení informací i písemnosti uložené ve Státním oblastním archivu v Třeboni, konkrétně ve fondu Velkostatek Netolice, stranou jeho pozornosti nezůstaly ani matriky a některé prameny další (m. j. cechovní proveniencí, osobní povahy).

Práce, členěná do šesti částí, navazuje do určité míry na autorovu bakalářskou práci, v níž se věnoval sporům mezi lhenickými měšťany v období 18. století a vytvořil si tak solidní základ pro postupné proniknutí do problematiky organizace a fungování městské rady, pro seznámení se s některými aktéry městské správy. Po přehledném úvodu, v němž diplomant seznamuje s motivací vedoucí k volbě tématu, podává základní komentovaný přehled týkající se pramenů a literatury a použité metody, následuje Prolog, v němž shrnuje správní vývoj a jeho proměny včetně charakteristiky personální skladby městských rad, stranou neopouští ani fungování městské kanceláře, zajišťování její agendy jednotlivými zaměstnanci, všímá si rovněž záležitostí finančního charakteru, příjmů a vydání města jako celku, ale i finančního zajištění jednotlivců – radních i zaměstnanců městské kanceláře. V třetí kapitole se diplomant zaměřil na charakteristiku krajiny, prostoru, v němž jsou Lhenice situovány, a který, kromě jiného, spoluvytvářel jeho hospodářské zázemí a na vlastní podobu města. Nejedná se však o pouhý strohý popis krajiny či městské zástavby, krajinu i město a život jeho obyvatel vykresluje autor barvitě na základě přímé výpovědi písemných pramenů. Stěžejní část práce představují následující dvě kapitoly (čtvrtá a pátá) věnované josefínským reformám a především vlastní správní reformě městské správy a vzniku regulovaných magistrátů jednak v obecné rovině, jednak v konkrétním případě Lhenic ve sledovaném období se zřetelem k jednotlivým představitelům městské správy.

Závěr: autor prokázal velmi dobrou znalost literatury, včetně zahraniční, výbornou orientaci v archivních pramenech a schopnost práce s nimi. Předkládaná obsahově vyvážená práce se vyznačuje jasnou, logickou strukturou, je spána čtivou formou, text vhodně doplňují poměrně hojné citace z pramenů. Práce představuje jednoznačný přínos ke studiu městské

správy poddanských městeček ve sledovaném období, jež by se mohla stát inspirací pro další práce z této oblasti. Zároveň ukazuje další badatelské možnosti, jež skýtá široká škála archivních pramenů z daného období (včetně pramenů centrální povahy). Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm výborně.

Doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.

Katedra pomocných věd historických a archivního studia FF UK

V Praze dne 17. června 2015